

**EVROPSKA KOMISIJA PROTIV RASIZMA
I NETOLERANCIJE**

**PREPORUKA O GENERALNOJ POLITICI
BR. 1:**

**BORBA PROTIV RASIZMA,
KSENOFOBIJE, ANTISEMITIZMA
I NETOLERANCIJE**

Strazbur, 4 oktobar 1996

Secretariat of ECRI
Directorate General of Human Rights and Legal Affairs
Council of Europe
F - 67075 STRASBOURG Cedex
Tel.: +33 (0) 3 88 41 29 64
Fax: +33 (0) 3 88 41 39 87
E-mail: combat.racism@coe.int

Posjetite našu stranu na Internetu: www.coe.int/ecri

Evropska komisija protiv rasizma i netolerancije:

Podsećajući na deklaraciju koju su usvojili šefovi država i vlada država članica Saveta Evrope na skupu održanom u Beču 8-9. oktobra 1993;

Podsećajući na to da plan akcije za borbu protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije iznet kao deo ove deklaracije poziva Komitet ministara da osnuje Evropsku komisiju protiv rasizma i netolerancije s ovlašćenjem, između ostalog, da državama članicama daje preporuke koje se tiču opšte politike;

Imajući u vidu predloge sadržane u preporuci br. 1275. o borbi protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije, koju je usvojila Parlamentarna skupština Saveta Evrope na svom zasedanju 28. juna 1995;

Uverena da efikasan odgovor rasizmu, ksenofobiji, antisemitizmu i netoleranciji zahteva trajan i sveobuhvatan pristup koji bi se ogledao u širokom spektru mera koje dopunjuju i jačaju jedna drugu i koje se odnose na sve aspekte života;

Priznajući društvenu, ekonomsku i pravnu raznolikost država članica i potrebu da specifične mere na ovom polju odraze tu raznolikost;

Svesna da se rasizmu, ksenofobiji, antisemitizmu i netoleranciji ne može

suprotstaviti samo pravnim merama, ali ističući da su pravne mere ipak od prvenstvenog značaja i da nesprovođenje relevantnog postojećeg zakonodavstva diskredituje akciju protiv rasizma i netolerancije uopšte;

Podsećajući da su srednjeročne i dugoročne preventivne strategije zasnovane na obrazovnim i drugim merama bitnim za zauzdavanje različitih manifestacija rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije i izražavajući u tom pogledu svoju podršku inicijativama koje preduzima Savet Evrope, posebno na polju nastave istorije, kao i preporuci (84)18 o pripremanju nastavnika da podučavaju razumevanju različitih kultura, naročito u kontekstu migracija, i preporuci R (85)7 o nastavi i učenju o ljudskim pravima u školama;

Priznajući aktivnu ulogu koju mediji mogu da imaju u pospešivanju kulture tolerancije i uzajamnog razumevanja;

Težeći da u ovoj prvoj preporuci koja se tiče opšte politike, komplementarnoj drugim naporima na međunarodnom planu, efikasno pomogne državama članicama u borbi protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije, predlažući konkretne i specifične mere u jednom ograničenom broju oblasti u kojima se problemi diskriminacije javljaju;

preporučuje vladama država članica sledeće:

A. U POGLEDU ZAKONA, SPROVOĐENJA ZAKONA I PRAVNIH LEKOVA

- Da se postaraju da nacionalni pravni poredak na visokom nivou, na primer u ustavu ili osnovnom zakonu, garantuje obavezu države na jednak postupak prema svim osobama i na borbu protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije;
- Da potpišu i ratifikuju relevantne međunarodne pravne instrumente navedene u dodatku uz preporuku;
- Da se postaraju da se nacionalno krivično, građansko i upravno pravo izričito suprotstavljaju rasizmu, ksenofobiji, antisemitizmu i netoleranciji, između ostalog i obezbeđujući:
 - da diskriminacija u pogledu zapošljavanja, pružanja usluga i prometa dobara bude nezakonita;
 - da rasistički i ksenofobni postupci budu strogo kažnjivi tako što će:
 - obične prestupe ali s rasističkom ili ksenofobnom prirodom, definisati kao teže prestupe;
 - omogućiti da rasistički ili ksenofobni motivi prestupnika budu posebno uzeti u obzir;
 - da se krivična dela rasističke ili ksenofobne prirode mogu goniti po dužnosti;
 - da se, u skladu s obavezama koje su države preuzele po relevantnim međunarodnim instrumentima i posebno s obzirom na članove 10. i 11. Evropske konvencije o ljudskim pravima, sve usmene, pismene, audio-vizuelne i druge poruke, uključujući i poruke prenete putem elektronskih medija, koje podstiču mržnju, diskriminaciju ili nasilje protiv rasnih, etničkih, nacionalnih ili verskih grupa ili protiv njihovih članova zbog pripadnosti takvoj jednoj grupi, pravno svrstaju u krivična dela, što takođe treba da uključi proizvodnju, distribuciju i čuvanje radi distribucije materijala o kojima je reč;
- Da se u skladu sa pomenutim međunarodnim obavezama preduzmu mere uključujući, gde je to potrebno, i pravne mere borbe protiv rasističkih organizacija, imajući na umu činjenicu da one mogu da predstavljaju pretnju ljudskim pravima manjinskih grupa, uključujući i zabranu takvih organizacija tamo gde se smatra da će to doprineti borbi protiv rasizma;
- Da se postaraju da javnost bude svesna zakonodavstva koje se bori protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije;

- Da se postaraju da krivično gonjenje dela rasističke ili ksenofobne prirode dobije visoki prioritet i da se aktivno i dosledno preduzima;
- Da se staraju o prikupljanju i objavljivanju pouzdanih podataka i statistika o broju rasističkih i ksenofobnih dela koja su prijavljena policiji, o broju pokrenutih krivičnih postupaka, o razlozima za nepokretanje postupaka i o ishodima pokrenutih postupaka;
- Da se postaraju da bilo krivično, upravno ili građansko pravo predviđa adekvatne pravne lekove za žrtve diskriminacije, kojima bi se mogla osigurati novčana ili druga nadoknada;
- Da se postaraju da adekvatna pravna pomoć bude na raspolaganju žrtvama diskriminacije koje traže pravni lek;
- Da se postaraju da javnost bude upoznata sa raspoloživim pravnim lekovima.

B. U POGLEDU OPŠTE POLITIKE U NEKIM OBLASTIMA

- Da preduzmu mere na polju obrazovanja i informisanja da bi ojačale borbu protiv rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije;
- Da prihvate opštu politiku jačanja svesti o bogatstvu koje društvu donosi kulturna raznovrsnost;
- Da preduzmu istraživanja o prirodi, uzrocima i manifestacijama rasizma, ksenofobije, antisemitizma i netolerancije na lokalnom, regionalnom i nacionalnom nivou;
- Da se postaraju da nastavni programi, na primer na polju nastave istorije, budu osmišljeni tako da se njima utiče na povećanje stepena uvažavanja kulturne raznovrsnosti;
- Da organizuju i pomažu pripremne kurseve za unapređenje razumevanja različitih kultura i znanja o pravnim aspektima diskriminacije i jačanje svesti o predrasudama, koje bi pohađali oni koji su odgovorni za procedure regrutovanja i unapređenja, oni koji su u neposrednom dodiru sa javnošću i oni koji su odgovorni da se lica u izvesnoj organizaciji drže standarda i politike nediskriminacije i jednakih mogućnosti;
- Da se posebno postaraju da se ovakvi kursevi uvedu i održavaju za policiju, za službenike koji rade u krivičnom pravosuđu, za zatvorsko osoblje i službenike koji se bave licima koja nisu građani dotične države, naročito izbeglicama i onima koji traže azil;
- Da ohrabre javne službenike da imaju na umu da je poželjno da njihove izjave za javnost podstiču tolerantnost;
- Da se postaraju da policija jednako postupa sa svima i izbegava sve rasističke, ksenofobne, antisemitske i netolerantne postupke;
- Da razrade formalne i neformalne oblike dijaloga između policije i manjinskih zajednica i da osiguraju postojanje mehanizma za nezavisnu istragu incidenata i konfliktnih situacija između policije i manjinskih grupa;

- Da podstiču stupanje pripadnika manjinskih grupa u javne službe na svim nivoima, posebno u policiju i u pomoćno osoblje;
- Da se postaraju da sve javne službe i službe javne prirode kao što su zdravstvo, socijalne službe i obrazovne institucije pružaju jednak pristup svima;
- Da preduzmu posebne mere, kao što je pružanje relevantnih informacija, da bi se osiguralo da sve grupe koje na to imaju pravo *de facto* imaju podjednak pristup pomenutim službama;
- Da unapređuju i povećavaju istinsku jednakost mogućnosti osiguravajući uvođenje posebnih obrazovnih mera koje pomažu ljudima iz manjinskih grupa da stupe na tržište rada;
- Da iniciraju istraživanje diskriminatornih postupaka i barijera ili mehanizama isključivanja u javnom i privatnom stambenom sektoru;
- Da se postaraju da se javni stambeni sektor raspodeljuje na osnovu objavljenih kriterijuma koji su opravdani, tj. koji osiguravaju jednak pristup svima koji na to imaju pravo, nezavisno od etničkog porekla;
- Pošto je teško da se opšta politika pospešuje i sprovodi u oblastima o kojima je reč bez pouzdanih podataka, da prikupljaju, u skladu s evropskim zakonima, propisima i preporukama o zaštiti podataka i zaštiti privatnosti, gde i kada je to prikladno, podatke koji će pomoći u proceni i vrednovanju situacije i iskustava grupa koje su posebno izložene rasizmu, ksenofobiji, antisemitizmu i netoleranciji.

DODATAK

Spisak relevantnih međunarodnih pravnih instrumenata

- Konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (Evropska konvencija o ljudskim pravima) (1950) i protokoli uz Konvenciju
- Konvencija Ujedinjenih nacija o statusu izbeglica (1951)
- Konvencija Međunarodne organizacije rada o diskriminaciji u pogledu zapošljavanja i zanimanja (1958)
- Evropska socijalna povelja (1961) i protokoli uz nju
- Konvencija Uneska o borbi protiv diskriminacije u oblasti prosvete (1960)
- Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije (1965)
- Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1966)
- Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (1966) i prvi dodatni protokol uz njega
- Evropska povelja o regionalnim ili manjinskim jezicima (1992)
- Okvirna konvencija za zaštitu nacionalnih manjina (1995)

